

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obo/18/2017
Identifikačné číslo spisu: 7013201497
Dátum vydania rozhodnutia: 21.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7013201497.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu a JUDr. Anny Markovej a JUDr. Dariny Ličkovej, v právnej veci žalobkyne JUDr. Iveta Petejová, advokátka, Hlavná 20, Košice, zastúpená JUDr. Tiborom Sásfaiom, advokátom, Fejova 4, Košice proti žalovanému: JUDr. Rudolf Manik, PhD., Národná trieda 4, Košice - správca konkurznej podstaty úpadcu EKOTHERMAL 99, spol. s r. o., Dúhová 19, Košice, IČO: 31 693 814, zastúpený JUDr. Jozefom Göblom, advokátom, Jantárová 30, Košice, o určenie pravosti pohľadávky vo výške 16.632,28 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cbi/1/2013 - 223 z 31. mája 2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cbi/1/2013 - 223 z 31. mája 2017 p o t v r d z u j e .

II. Žalovaný m á p r o t i žalobkyňi n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15Cbi/1/2013 - 223 z 31. mája 2017 žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania.

2. Žalobkyňa sa v konaní domáhala určenia, že pohľadávka, ktorú prihlásila v konkurznom konaní úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o., vo výške 16.632,28 eur, je oprávnená a je pohľadávkou proti podstate a uspokojuje sa podľa § 31 ods. 1 písm. f/ v spojitosti s § 32 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v platnom znení (ďalej len ZKV), v poradí podľa § 31 ods. 6 písm. e/ ZKV. Pohľadávka pochádza zo zmluvy zo dňa 25.5.2007 o poskytovaní právnych služieb, na základe ktorej vykonávala pre žalovaného ako správcu konkurznej podstaty EKOTHERMAL 99, s. r. o. právne služby. Následne mu doručila faktúru č. 1/9/2007 na sumu 16.940,78 eur, ktorú žalovaný osobne prevzal 14.9.2007. Žalovaný uznal časť pohľadávky vo výške 308,50 eur.

3. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5K 34/03-30 zo dňa 20.2.2004 bol na majetok dlžníka EKOTHERMAL 99, s. r. o. vyhlásený konkurz. Za správcu podstaty bol ustanovený JUDr. Rudolf Manik.

4. Krajský súd v Košiciach ako konkurzný súd, upovedomil žalobkyňu ako veriteľku, že po tom, ako si prihlásila u správcu konkurznej podstaty JUDr. Rudolfa Manika svoju pohľadávku proti podstate vo výške 16.940,78 eur, správca konkurznej podstaty uznal pohľadávku proti podstate vo výške 308,50 eur a poprel pohľadávku vo výške 16.632,28 eur z dôvodu, že výpočet pohľadávky je v rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z.z., a vyzval ju na podanie žaloby podľa § 29 ods. 5 ZKV, ktorú v zákonnej lehote podala.

5. Obranou žalovaného v konaní bolo popretie uzavretia spornej Zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 25.5.2007. Podpis na faktúre nespochybnil, poukázal však na to, že je neprípustné priznanie zmluvnej podielovej odmeny za poskytovanie právnej služby v incidenčnom spore, s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Cdo 2126/2009, pretože súd pri priznávaní takejto odmeny musí prihliadať na zásady poctivosti, primeranosti, a aby takéto dojednanie nebolo v rozpore s dobrými mravmi a s poctivým obchodným stykom. V incidenčnom konaní sa odmena nepriznáva ako tarifná odmena, teda ani ako podielová odmena, ale priznáva sa nárok na tarifnú odmenu, ktorú žalovaný uznal, a to v rozsahu 308,50 eur. Zároveň vzniesol námietku premlčania, keďže pohľadávka bola splatná v roku 2007 a žalobkyňa ju uplatnila na súde až v roku 2012 pri odvolaní proti rozvrhovému uzneseniu. Poukázal tiež na to, že táto pohľadávka je z uspokojenia v konkurze vylúčená podľa § 33 ods. 1 písm. e/ ZKV, keďže bola uplatnená až po právoplatnom prejednaní konečnej správy súdom v konkurznom konaní EKOTHERMAL 99, s. r. o., ktorá bola schválená dňa 7.8.2012.

6. Vo veci súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru Písmoznalctvo, odvetvie Ručné písmo, PhDr. G. L., U., S., na posúdenie, či:

1/ podpis na Zmluve o poskytnutí právnych služieb zo dňa 25.5.2007 je vlastnoručným podpisom JUDr. Rudolfa Manika, PhD.

2/ či podpis a text písma pri podpise „prevzal dňa 14.9.2007“ na faktúre č. X/X/XXXX zo dňa 14.9.2007 je vlastnoručným podpisom JUDr. Rudolfa Manika, PhD. a vlastnoručne písaným textom „prevzal dňa 14.9.2007“.

7. Z posudku vyplýva záver, že „posúdenie, či podpis žalovaného na Zmluve o poskytovaní právnych služieb z 25.5.2007, nie je možné rozhodnúť, či sa jedná o napodobeninu (falzifikát) bez snahy o nápodobu, prípadne spamäti alebo o úmyselne skomolený vlastný podpis JUDr. Rudolfa Manika“ a v prípade posudzovania podpisu a textu na faktúre č. X/X/XXXX zo 14.9.2007, nie je možné rozhodnúť, či podpis v znení „Manik“ je napodobeninou (falzifikátom) prípadne spamäti alebo o úmyselne skomoleným vlastným podpisom JUDr. Rudolfa Manika.“ Znalec však dospel znaleckým dokazovaním k záveru, že žalovaný JUDr. Rudolf Manik „Je pisateľom sporného písomného zápisu v znení „PREVZAL DŇA 14.9.2007“ v ľavom spodnom rohu inkriminovanej faktúry č. X/X/XXXX“.

8. Právne vec posúdil súd prvej inštancie podľa § 31 ods. 3 písm. a/, § 31 ods. 5, § 31 ods. 6 písm. e/, § 32 ods. 1, § 33 ods. 1 písm. e/ a § 25 ods. 2 ZKV a dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná. Žalovaný v priebehu celého konania tvrdil, že podpis na spornej zmluve o poskytovaní právnych služieb nie je jeho podpisom, že žalobkyňa si neuplatnila včas predmetnú pohľadávku proti podstate u žalovaného ako správcu konkurznej podstaty, pohľadávka je premlčaná, ako aj že bola uplatnená až po prejednaní konečnej správy.

9. Prioritne krajský súd posudzoval, či žalobkyňa včas uplatnila u žalovaného predmetnú pohľadávku do prejednaní konečnej správy, a následne, či ju uplatnila včas predmetnou žalobou o určenie pravosti pohľadávky proti podstate na súde. Za účelom osvedčenia skutočnosti prevzatia faktúry žalovaným nariadil súd prvej inštancie znalecké dokazovanie z ktorého vyvodil, že sporný písomný zápis v znení „PREVZAL DŇA 14.9.2007“ jednoznačne napísal žalovaný, čím ustálil, že v tomto momente k doručeniu faktúry skutočne k rukám žalovaného došlo. Tu poukázal súd prvej inštancie na prax konkurzných súdov, podľa ktorej sa považuje zasielanie faktúr pre správcu konkurznej podstaty v priebehu konania zo strany jednotlivých veriteľov s pohľadávkami proti podstate za uplatnenie takejto peňažnej pohľadávky proti podstate u správcu. Žalobkyňa si teda dňa 14.9.2007 uplatnila u žalovaného spornú pohľadávku proti podstate za poskytnuté právne služby tým, že doručila žalovanému faktúru. Ide

o poskytnuté právne služby, ktoré vznikli na základe Zmluvy o poskytovaní právnych služieb z 25.5.2007 do prejednaní a schválenia konečnej správy v konkurznom konaní úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o. Konečná správa úpadcu bola schválená dňa 7.8.2012 uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5K/34/2003-305 zo dňa 7.8.2012.

10. Námietku premlčania nepovažoval súd prvej inštancie za dôvodnú, pretože žaloba bola podaná na základe výzvy konkurzného súdu zo dňa 19.9.2013, ktorú prevzala žalobkyňa 18.10.2013, následne dňa 18.11.2013 žalobu podala.

11. V konkurznej veci úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o. bolo už konkurzným súdom vydané rozvrhové uznesenie č. k. 5K/34/2003-313, proti ktorému podala odvolanie žalobkyňa. Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením č. k. 4Obo 20/2013 z 31.5.2013 zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že správca konkurznej podstaty poprel, že so žalobkyňou uzatvoril zmluvu o poskytovaní právnych služieb, avšak potvrdil, že ho ako správcu konkurznej podstaty zastupovala v konaní pred súdom. Následne Krajský súd v Košiciach vyzval žalobkyňu na podanie v tejto veci prejednávanej žaloby.

12. Žalovaný neoznámil žalobkyňu, ako rozhodol o jej pohľadávke proti podstate, a neoznámil to ani konkurznému súdu, preto konkurzný súd predmetnú pohľadávku žalobkyne proti podstate nezahrnul do pôvodne vydaného rozvrhového uznesenia. Keďže žalobkyňa včas na následnú výzvu reagovala podaním žaloby, námietka premlčania je nedôvodná.

13. V súvislosti s povahou uplatnenej pohľadávky súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa si u žalovaného uplatnila celú pohľadávku vyčíslenú faktúrou č. X/X/XXXX zo 14.9.2007 vo výške 16.940,78 eur za poskytované právne služby v konaní na Krajskom súde v Košiciach č. k. 10Cbi/19/2005 žalobcov MUDr. I. O. a spol. proti EKOTHERMAL 99, s.r.o. o zaplatenie 6.396.825,- Sk.

14. Žalovaný uznal z celkovej fakturovanej pohľadávky žalobkyne 510.358,80 Sk (16.940,78 eur) iba časť v rozsahu 308,50 eur, zvyšok poprel. Suma zodpovedajúca uznaniu pozostáva z paušálnej odmeny ako 1/13 výpočtového základu v incidenčnom konaní (č. k. 10Cbi/19/2005) za 6 účelných úkonov právnych služieb, ktoré žalobkyňa vykonala, a to prevzatie a príprava zastúpenia, účasť na pojednávaní dňa 28.5.2007 a dňa 31.5.2007, podanie odvolania, konzultácia s klientom a späťvzatie odvolania. Suma 308,50 eur nie je teda predmetom sporu o určenie pravosti zvyšnej popretej časti pohľadávky proti podstate titulom trov právneho zastúpenia vo výške 16.632,28 eur.

15. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa má nárok len na uvedenú, nespornú, tarifnú odmenu podľa § 11 ods.1 písm. a/ vyhlášky 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

16. Nárok žalobkyne na zaplatenie zostatku pohľadávky nie je dôvodný, pretože ani znaleckým dokazovaním nebolo preukázané, že žalobkyňa a žalovaný uzatvorili Zmluvu o poskytovaní právnych služieb z 25.5.2007, na základe ktorej si žalobkyňa uplatňuje svoju pohľadávku v tomto konaní ako podielovú 20% odmenu z hodnoty sporu č. k. 10Cbi/19/2005. Výsledky znaleckého dokazovania v tomto konaní nevyvrátili tvrdenie žalovaného, že zmluvu o poskytovaní právnych služieb so žalobkyňou neuzatvoril a súdny znalec nepotvrdil v znaleckom posudku, že podpis na tejto zmluve, je podpis žalovaného.

17. Súd neakceptoval návrh žalobkyne na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania na určenie pravosti podpisu žalovaného na predmetnej Zmluve, ktorý žalobkyňa predniesla až na pojednávaní konanom dňa 31.5.2017, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, keď nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania vo veci nepovažoval za hospodárne a účelné, pretože podľa § 25 ods. 2 ZKV žalobkyňou uplatnená pohľadávka za poskytované právne služby pre žalovaného v prospech úpadcu EKOTHERMAL

99, s. r. o., predstavuje trovy konania vedeného na Krajskom súde v Košiciach pod č. k. 10Cbi/19/2005. V tomto konaní bolo rozhodnuté právoplatným rozsudkom č. k. 10Cbi/19/2005-74 zo dňa 31.5.2007 tak, že bolo určené, že pohľadávka žalobcov vo výške 3.854.031,- Sk je nesporná a v prevyšujúcej časti (2.551.794,- Sk) súd žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. To znamená, že úpadcovi, ktorého zastupovala žalobkyňa, neboli priznané trovy konania. Týmto súdnym konaním teda neboli do konkurznej podstaty úpadcu EKOTHERMAL 99, s.r.o. priznané trovy a nevznikol prospech z vedenia tohto sporu č. k. 10Cbi/19/2005. Preto ani žalobkyňa nemá nárok na uplatnenú podielovú odmenu za zastupovanie úpadcu v uvedenom konaní č. k. 10Cbi/19/2005, pretože tieto uplatnené trovy sa nepovažujú za náklady konkurznej podstaty, a teda nie sú pohľadávkou žalobkyne proti konkurznej podstate úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o.

18. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa (ďalej aj „odvolateľka“) odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie odôvodnila podľa § 365 ods. 1 CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôvody, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Poukázala na to, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 25.05.2007 Zmluvu o poskytovaní právnych služieb, na základe ktorej aj tieto služby žalovanému poskytla. Odmenu vyúčtovala faktúrou č. 1/9/2007 s vyúčtovaním pohľadávky proti podstate, ktorú žalovaný osobne prevzal dňa 14.09.2007. Záver súdu prvej inštancie, že zmluvu nepodpísal žalovaný, považuje za rozporný so spôsobom vykonávania dôkazov, keďže súd nevyočul svedka H. D.. Len formálne aplikovanie nejednoznačných záverov znaleckého posudku je nesprávne, keďže znalecký posudok má rovnakú váhu ako akýkoľvek iný dôkaz. Žalobkyňa má zato, že uniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k platnému zatvoreniu predmetnej zmluvy predložením originálu zmluvy a originálu faktúry, skutkovými tvrdeniami žalobcu, čestným prehlásením svedka H. D. a závermi Znaleckého posudku PhDr. G. L..

20. Za arbitrárny považuje postup súdu prvej inštancie, ktorý neakceptoval ani návrh na vykonanie kontrolného znaleckého posudku, pretože súd nemôže vychádzať zo záveru znalca, ktorý nedáva jednoznačnú odpoveď na položenú otázku. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie nedostatočne ozrejmil, z akých dôvodov nevykonal navrhované dokazovanie výsluchom svedka, ani prečo nevykonal kontrolné dokazovanie.

21. Za nesprávny ďalej považuje záver, že do konkurznej podstaty úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o. neboli priznané trovy a nevznikol mu tak prospech z vedenia sporu č. k. 10Cbi/19/2005 a žalovanému nebola priznaná náhrada trov daného konania. Podľa súdu prvej inštancie žalobkyňa nemá aj z tohoto dôvodu nárok na uplatnenú podielovú odmenu.

22. Žalobkyňa poukázala na to, že trovy konania č. k. 10Cbi/19/2005 neboli žalovanému priznané z dôvodu, že žalovaný dal žalobcovi pokyn na späťvzatie odvolania. Uplatnený nárok ako zmluvný nárok však predstavuje pohľadávku proti podstate v poradi podľa ust. § 31 ods. 6 písm. e/ ZKV.

23. Súd prvej inštancie sa nevysporiadal s námietkou týkajúcou sa nemožnosti rozširovania dôvodov popretia pohľadávky, ktorým bol v tomto konaní nesprávny výpočet výšky odmeny, nie existencia popretej pohľadávky.

24. Za nesprávny tiež považoval postup súdu prvej inštancie pri výroku o náhrade trov konania, kedy mal tento postupovať podľa ust. § 257 CSP a žalovanému ich nepriznať, keďže tento udelil právnomu zástupcovi plnomocenstvo na zastupovanie vo veci iba formálne a nie je dôvod, aby bol v konaní zastúpený advokátom.

25. Žalobkyňa navrhla odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok v zmysle ust. § 388 CSP zmeniť tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná náhradu trov konania v celom rozsahu, resp. aby podľa ust. § 389 CSP v spojitosti s ust. § 391 CSP rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný a navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť. Poukázal na to, že podľa znaleckého posudku žalovaný spornú zmluvu ani faktúru nepodpísal, navyše kontrolné znalecké dokazovanie nenavrhol žalovaný ani vo vyjadrení k výsledkom znaleckého dokazovania. V čase údajného uzatvorenia zmluvy bol syn žalobcu H. D. maloletý, preto jeho výsluch aj s ohľadom na blízky príbuzenský vzťah so žalobkyňou nepokladá žalovaný za relevantný. Nestotožnil sa s tvrdením o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia, za dôvodné pokladá aj priznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému.

27. Na vyjadrenie žalovaného reagovala žalobkyňa vyjadrením, podľa ktorého svedok H. D. bol osobne prítomný pri podpisovaní spornej zmluvy aj faktúry. Uviedla, že príbuzenský vzťah svedka so stranou sporu prekážku svedeckej výpovede ako dôkazného prostriedku nevyučuje. Svedok mal v rozhodnom čase 14 (podpis zmluvy) resp. 15 rokov (podpis faktúry) a bol schopný vnímať javy objektívnej reality, zapamätať si ich a správne ich reprodukovať.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „NS SR“) ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného odvolacieho konania podľa ust. 470 ods. 4 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), po prejednaní odvolania bez nariadenia odvolacieho pojednávania, v rozsahu a z dôvodov v ňom uvedených (ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (ust. § 383 CSP), dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

29. Predmetom odvolacieho konania je prieskum vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh na určenie, že pohľadávka, ktorú žalobkyňa prihlásila v konkurznom konaní úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o., Košice vo výške 16.632,28 eur, je oprávnená a je pohľadávkou proti podstate a uspokojuje sa podľa § 31 ods. 1 písm. f/ v spojitosti s § 32 ods. 1 ZKV, v poradi podľa § 31 ods. 6 písm. e/ ZKV.

30. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5K 34/03-30 zo dňa 20.2.2004 bol na majetok dlžníka EKOTHERMAL 99, s. r. o., Dúhová 19, Košice, IČO: 31 693 814, vyhlásený konkurz. Za správcu podstaty bol ustanovený JUDr. Rudolf Manik, advokát, Jantárová 30, Košice. Konkurzný súd upovedomil žalobkyňu ako veriteľku EKOTHERMAL 99, s.r.o., Dúhová 19, Košice, že potom, ako si prihlásila u správcu konkurznej podstaty JUDr. Rudolfa Manika svoju pohľadávku proti podstate vo výške 16.940,78 eur, správca konkurznej podstaty uznal pohľadávku proti podstate vo výške 308,50 eur a poprel pohľadávku vo výške 16.632,28 eur z dôvodu, že výpočet pohľadávky je v rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z. z.

31. Podľa § 31 ods. 3 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu.

32. Podľa § 31 ods. 6 písm. e/ Zákona o konkurze a vyrovnaní pohľadávkami proti podstate sú nároky zo zmlúv uzatvorených správcom.

33. Podľa § 32 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní v rozvrhu sa uspokojia pohľadávky podľa § 31 ods. 1, ak neboli uspokojené v priebehu konkurzu; pohľadávky proti podstate a nároky podľa § 31 ods. 1 písm. a/ až c/ sa uspokojia v poradi podľa § 31 ods. 6 a 7.

34. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní trovy konaní súvisiacich s konkurzom sa považujú za náklady podstaty vtedy, ak podstate vznikol prospech z vedenia sporu, a to najviac do výšky tohto prospechu. Poplatky za konania vedené správcom sú vždy nákladom podstaty a musia byť zahrnuté do konečnej správy.

35. Súd prvej inštancie zamietnutie žaloby odôvodnil dvoma skutočnosťami, ktoré ho k záveru o neopodstatnenosti žalobného návrhu viedli:

- a. záver o neplatnosti zmluvy o právnej pomoci, uzavretej dňa 25.5.2007, medzi žalobkyňou a konkurzným správcom JUDr. Manikom,
- b. záver o neoprávnenosti vyčísliť odmenu postupom zodpovedajúcim dohode o podielovej odmene vzhľadom na výsledok sporu, v ktorom bolo právne zastúpenie poskytnuté.

36. Súd prvej inštancie teda vyslovil dva základné predpoklady, prečo považoval návrh v rozsahu zamietnutia za neopodstatnený. Odvolací súd vyhodnotil spôsob vykonania dôkazov, ustálenie skutkového stavu a z neho vyvedené právne závery, t. j. právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ako správne, a s jeho odôvodnením sa v celom rozsahu stotožňuje. K odvolacím námietkam žalobkyne uvádza nasledovné:

Námietka preskúmania žaloby nad rámec popieracieho prejavu.

37. Incidenčné konania sú konania osobitne regulované v rámci prebiehajúceho konkurzu na majetok dlžníka/úpadcu a ich úprava je pomerne prísne formalizovaná (v čase aplikácie OSP napríklad osobitnou koncentračnou zásadou) a postup súdu pri skúmaní povahy takto uplatnenej pohľadávky skutočne podlieha určitým procesným obmedzeniam. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2017, sp. zn. 3Obdo 70/2016 (R 63/2017), najvyšší súd vyslovil, že konkurzný súd nie je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku z iných dôvodov ako tých, ktoré správca uviedol v incidenčnom konaní v popieracom prejave obsiahnutom v zozname pohľadávok. Účelom incidenčného konania je rozhodnúť o tom, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená.

38. Odvolací súd však v súvislosti s námietkou žalobkyne smerujúcej k tomu, že súd prvej inštancie v rozpore so zákonným príkazom preskúmaval uplatnenú pohľadávku nad rámec popieracieho prejavu správcu na prieskumnom pojednávaní, dospel k záveru, že táto neobstojí. Správca konkurznej podstaty uznal pohľadávku proti podstate vo výške 308,50 eur a poprel pohľadávku vo výške 16.632,28 eur z dôvodu, že výpočet pohľadávky je v rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z.z., čo aj zodpovedá konečnému záveru konajúceho súdu, ktorý takýto prejav vyhodnotil ako prejav smerujúci k spochybneniu spôsobu určenia odmeny ako celku. Popretie pohľadávky vo zvyšku z dôvodu nesprávneho vyčíslenia bolo jednoznačným prejavom správcu, že uznáva povinnosť za poskytnuté právne služby zaplatiť sumu uznanú (308,50 eur), t. j. v rozsahu danom zákonom, necítiac sa viazaný zmluvou, ktorú považoval za neplatnú, a vo zvyšku túto pohľadávku ako neoprávnenú (nesprávne vyčíslenú, t. j. nesprávne uplatnenú v celom zvyšnom rozsahu) odmieta.

Platnosť zmluvy o právnej pomoci

39. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil okolnosti včasného prihlásenia spornej pohľadávky, kedy uzavrel, že žalobkyňa uplatnila u žalovaného predmetnú pohľadávku proti podstate vo výške 16.628,28 eur (16.940,78 eur bez sumy, do ktorej súd návrhu vyhovel) včas, keďže žalovanému doručila faktúru č. 1/9/2007 skutočne dňa 14.9.2007. Toto vyplýva aj zo záverov písomznaleckého posudku, ako aj z praxe konkurzných súdov, podľa ktorej sa považuje zaslanie faktúry správcovi konkurznej podstaty v priebehu konania za uplatnenie peňažnej pohľadávky proti podstate.

40. Pohľadávka uplatnená v konaní má byť odmenou za poskytované právne služby v konaní na Krajskom súde v Košiciach č. k. 10Cbi/19/2005 žalobcov MUDr. Cyril Krasnovský a spol. proti JUDr. Rudolfovi Manikovi, SKP úpadcu EKOTHERMAL 99, s. r. o., o určenie pohľadávky 6.396.825,- Sk ako nespornej. Ani toto konanie teda nebolo konaním na plnenie, ani na určenie existencie či neexistencie práva, išlo o konanie, ktoré malo výlučne povahu incidenčného konania o určenie pravosti pohľadávky, kedy súd neriešil jej podstatu, ale oprávnenosť jej uspokojenia v konkurznom konaní. Teda predmetom skúmania v danom konaní nebola povaha pohľadávky ako takej, ale len oprávnenosť popieracieho

prejavu správcu (tu vznesenej námietky premlčania). Je nesporné, že v tomto konaní bola žalovaná spoločnosť na prvej inštancii neúspešná (zo sumy 6.396.825,- Sk bola ako nesporná uznaná suma 3.845.031,- Sk). Právoplatným sa stalo prvoinštančné rozhodnutie, keďže odvolanie žalovaný vzal späť. V predmetnom konaní súd náhradu trov konania nepriznal žiadnej strane aj s ohľadom na to, že pomer úspechu a neúspechu bol porovnateľný. Správcom uznaná suma 308,50 eur pozostáva z paušálnej odmeny ako 1/13 výpočtového základu v incidenčnom konaní za 6 účelných úkonov právnych služieb, ktoré žalobkyňa vykonala.

41. Predmetom konania vo veci preskúmvanej odvolacím súdom je uplatnený nárok na zaplatenie sumy, ktorá má zodpovedať 20-tim percentám „úspechu“ v uvedenom konaní. Úspechom má byť podľa odvolateľky suma 2.551.794,-Sk. Odvolateľka úplne opomína povahu konania, v ktorom právne služby žalovanému poskytla, ktoré nie je konaním na plnenie. Pokiaľ má byť podielovou odmenou odmena zodpovedajúca percentuálnej časti „hodnoty vecí“, potom takýto spôsob určenia odmeny vo forme odmeny je neurčitý, nezrozumiteľný a v zásade, vychádzajúc z doterajšej ustálenej rozhodovacej praxe NS SR, neprípustný s ohľadom na povahu incidenčného konania.

42. Odvolací súd tu poukazuje na závery formulované v rozhodnutiach ako najvyššieho súdu, tak súdu ústavného, z ktorých vyplýva nemožnosť zamietať povahu incidenčnej žaloby ako žaloby určovacej, s povahou určovacej žaloby o určenie vlastníckeho práva k veci, kedy je jednoznačne možné hodnotu takejto veci určiť, kedy však výsledkom konania je získanie vlastníctva veci určitej hodnoty. V incidenčnom spore je hodnota pohľadávky irelevantná, podstatou sporu je spôsobilosť pohľadávky stať sa predmetom uspokojenia z konkurznej podstaty, aj to vo výške, ktorá v konečnom dôsledku nikdy neznamená úplné uspokojenie takto uplatnenej pohľadávky (zohľadňujúc princíp uspokojovania veriteľov pari passu ako základný princíp konkurzného konania). Nie je teda žalobou na plnenie, kedy je predmetom konania skutočne hodnota veci. Už v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo 48/2014 (publikovaný v ZSP pod č. 2/2015) sa uvádza, že konanie o žalobe o určenie pravosti, výšky či poradia pohľadávky konkurzného veriteľa (incidenčná žaloba), popretej v konkurznom konaní, je z hľadiska určenia výšky súdneho poplatku zo žaloby určovacím sporom s jednotnou výškou súdneho poplatku bez ohľadu na výšku pohľadávky, určenie pravosti ktorej je predmetom konania. Aj z hľadiska určenia tarifnej odmeny za úkony právnej služby treba vychádzať z rovnakého princípu.

43. V rozhodnutí sp. zn. 1 MObdov/17/2006 najvyšší súd zaujal názor, že žaloba o určenie pravosti, výšky alebo poradia pohľadávky podľa § 23 ods. 2 ZKV z dôvodu jej popretia na prieskumnom pojednávaní, je určovacou žalobou podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Pri posudzovaní náhrady trov konania úspešnému účastníkovi preto platí, že výška tarifnej odmeny jeho advokáta sa určuje podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci.

44. Správny je teda aj záver súdu prvej inštancie, že návrhu nemožno vyhovieť aj z dôvodu, že úpadcovi, ktorého zastupovala žalobkyňa, nebola v danom konaní priznaná náhrada trov konania, teda v ňom nebol úspešný a do konkurznej podstaty týmto konaním nič neprirástlo. Možnosť advokáta dohodnúť sa s klientom na zmluvnej odmene vo forme podielu na hodnote veci vyplýva z právnej úpravy obsiahnutej v ust. § 7 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Dohoda o podielovej odmene (pactum de quota litis) nie je vo väčšine členských štátov Európskej únie prípustná, keďže jej povaha hraničí so základmi advokátskej etiky. Jej použitie je teda prísne regulované a možnosť jej aplikácie musí byť dôvodná aj vo vzťahu k sporu, pre ktorého výsledok má byť takáto odmena použitá, t. j. musí byť prípustná z hľadiska povahy predmetu konania, resp. veci. Nespôsobilosť predmetu konania je spravidla daná vtedy, ak hodnotu veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch, obdobne ako je to pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a/ advokátskej tarify, na čo nadväzuje aj vyššie uvedený odkaz na judikatúru najvyššieho súdu aplikovanú v incidenčných sporoch (viac Fiačan I., Kerecman P., Hellenbart V., Sedlačko F. : Vyhláška Ministerstva spravodlivosti o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. C. H. Beck Bratislava 2015).

K dokazovaniu

45. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

46. Vo vzťahu k námietke dovolateľa, že súd prvej inštancie nedostatočne (resp. nesprávne) vykonal dôkazy, odvolací súd poukazuje na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, avšak neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

47. Súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie kontrolným znaleckým posudkom, ani čestným prehlásením Richarda Lipčieia, ani jeho výsluchom.

48. Odvolací súd tu poukazuje aj na už ustálený záver týkajúci sa znaleckého dokazovania vyslovený napr. v rozhodnutí NS SR vo veci sp. zn. 6 Obdo/31/2008, z ktorého vyplýva, že pokiaľ má súd pochybnosti o vecnej správnosti znaleckého posudku, nemôže ho nahradiť vlastným názorom, ale musí znalcovi uložiť, aby podal vysvetlenie, posudok doplnil alebo inak odstránil jeho nedostatky, poprípade aby vypracoval nový posudok, alebo musí ustanoviť iného znalca, aby vec znovu posúdil a vyjadril sa i k správnosti už podaného posudku. Znalecký dôkaz je len jeden z dôkazných prostriedkov, ktoré hodnotí súd podľa ust. § 132 OSP (teraz § 191 CSP). Súd pri jeho hodnotení berie do úvahy jeho logickú stavbu. Ak dospeje k záveru, že znalecký posudok nie je dostatočne presvedčivý, môže ho dať preskúmať inému znalcovi. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie je zjavné, že o záveroch znalca tento žiadne pochybnosti nemal.

49. V súvislosti s vyhotoveným posudkom však odvolací súd považuje za potrebné vysloviť, že nad rámec povinnosti znalca bola uvedená jeho hypotetická úvaha o tom, kto a akým spôsobom mohol podpis na zmluve vyhotoviť, či ide o zmenený vlastný podpis alebo podpis tretej osoby. Znalec pritom výslovne v záveroch posudku pri odpovedi na otázku, či sporný podpis na zmluve je pravým podpisom JUDr. Manika uviedol, že „nie je možné rozhodnúť, či sa jedná o napodobeninu/falzifikát bez snahy o nápodobu, alebo úmyselne skomolený vlastný podpis Dr. Manika“, z čoho je zjavné, že odpoveď na položenú otázku je negatívna, t.j. že podpis nie je pravým podpisom dotknutej osoby. Samotný znalec však formuluje svoje závery len z indícií a vlastných domnienok, čím úplne zbytočne a nevhodne predkladá vlastné názory ako odpovede na otázky, ktoré mu vôbec neprináleží hodnotiť. Takýto postup odvolací súd považuje za konanie v rozpore s povinnosťou znalca exaktne a v súlade s príslušnými vedeckými resp. inými vhodnými postupmi zodpovedať otázku, ktorá je výlučne otázkou skutkovou, pričom jeho odpoveď nesmie zasahovať do právnej úvahy súdu, ani nesmie podkladať neoverené a zo skutkového stavu nevyplývajúce závery, resp. v tomto prípade čisté dohady a domnienky. Závery posudku sú však zrozumiteľné a jednoznačné, súd prvej inštancie sa riadil výlučne nimi a na domnienky znalca neprihliadal, čo považuje odvolací súd za korektné vyhodnotenie vykonaného dôkazu a tento dôkaz za spôsobilý v konaní osvedčiť skutočnosť, pre ktoré bol vyhotovený.

50. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz. Faktické (nie právne) obmedzenie spočíva v

tom, že súd nie je spôsobilý hodnotiť odborné závery znalca z hľadiska ich vecnej správnosti, teda musí aplikovať § 206 resp. 207 CSP (vo veci prejednávanéj súd postupoval podľa platnej právnej úpravy obsiahnutej v ust. § 127 OSP). Podstata hodnotenia znaleckého posudku spočíva v tom, že súd vezme do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí, vzťah posudku k iným vo veci vykonaným dôkazom a napokon vychádza aj zo zásad správneho formálno-logického uvažovania, čo v preskúmvanej veci aj súd prvej inštancie učinil a so závermi posudku sa riadne vysporiadal.

51. Vyhodnotením znaleckého dokazovania súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že vykonanie každého ďalšieho dokazovania je neúčelným a nehospodárnym postupom. Odvolací súd tu zároveň poukazuje na racionálnosť takéhoto záveru s ohľadom na návrh vypočúť v konaní týkajúcom sa čisto obchodnej veci, vysoko odbornej záležitosti v prebiehajúcom konkurze, osobu v čase tvrdeného podpisu spornej zmluvy maloletú, vo veku nižšom ako 15 rokov, závislú na osobe žalobkyne, keďže išlo o jej syna. Akokoľvek rozumné a chápané mohlo takéto dieťa v danom čase byť, jeho výsluch by nemohol byť vnímaný ako rovnocenný dôkaz so záverom znalca, t. j. ako dôkaz vedúci k záveru o platnosti písomného právneho úkonu, kde podpis konajúcej osoby nebol znalcom vyhodnotený ako podpis pravý.

K náhrade trov konania

52. Odvolateľka s poukazom na právnické vzdelanie samotného správcu rozporovala v závere odvolania možnosť priznať tomuto náhradu trov konania ako trov neúčelných na bránenie práva, pričom navrhla postup podľa § 257 CSP.

53. Odvolací súd tu konštatuje, že súd prvej inštancie vzhľadom na výsledok konania správne aplikoval § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania. Z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 1 Obo 49/2007) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (tu napr. sp. zn. II. ÚS 104/08) vyplýva, že správca konkurznej podstaty v incidenčnom konaní môže byť zastúpený advokátom a v prípade úspechu v konaní má nárok aj na náhradu trov právneho zastúpenia. Ústavou (článkom 47 ods. 2 Ústavy SR) garantované právo na právnu pomoc má v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky teda nepochybne aj správca konkurznej podstaty, (hoci sám spĺňa kvalifikačné kritéria overené odbornou skúškou pre výkon tejto funkcie) a za predpokladu úspechu v konaní na základe právnej služby poskytnutej advokátom má potom aj právo na náhradu takto vzniknutých trov. Žalobkyňou namietaná účelovosť takéhoto zastúpenia bola odvolacím súdom vyhodnotená ako neopodstatnená a nemala vplyv na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia žalovaného ani v odvolacom konaní, keďže žiadne iné okolnosti hodné osobitného zreteľa z tvrdení žalobkyne nevyplývajú. Odvolací súd takúto námietku považuje za kontraproduktívnu a nelogickú aj v súvislosti s tým, že predmetom preskúmvaného konania je pohľadávka, ktorá pochádza z poskytovania právnych služieb žalobkyňou ako advokátkou práve žalovanému správcovi, t.j. žalobkyňa akoby popiera oprávnenosť a možnosť zastúpenia správcu v incidenčných sporoch, čo logicky vylučuje aj ňou uplatnený nárok z možnosti uspokojenia.

54. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci správne zistil skutkový a právny stav, z ktorého následne vyvodil aj správny právny záver, keď dospel k záveru, že návrh je potrebné zamietnuť. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

55. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a ust. § 255 ods. 1 CSP. Úspešnou stranou v odvolacom konaní bol žalovaný, ktorému vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie podľa ust. § 262 ods. 2 CSP.

56. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (ust. § 419 CSP). Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Oprávneným subjektom na podanie dovolania je strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (ust. § 427 v spojení s ust. § 424 CSP).

Podľa ust. § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (ust. § 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (ust. § 434 CSP).

Dovolanie prípustné podľa ust. § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ust. § 431 CSP).

Dovolanie prípustné podľa ust. § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia veci (§ 432 CSP).

Podľa ust. 429 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je:

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.